

זכר ומלך

לכבוד הקב"ה

פרשת בהעלותך

המוסר נפשו על הציבור זוכה להנהיגו

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסֹפֶה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעֶת בִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלִקְחָתָהּ אִתָּם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְבוּ שָׁם עִמָּדִי." (וי"א, ט"ז)

כתוב במדרש רבא פרשת בהעלותך (אות כ) וזה לשון המדרש: "פרעה מנה את הנוגשים של מצרים על השוטרים של ישראל, והשוטרים התמנו על יתר העם, וכשצאמר להם (פרעה) (שמות ת, ז): 'לא תאספון לתת תבן לעם', היו באין הנוגשים ואמרו: את הלבנים ונמצאו חסרות, היו מפיין הנוגשים את השוטרים, [שהם אחראים על בני ישראל לדאוג להספק יומי של לבנים וכיון שעם ישראל לא עמד בהספק היומי הוכו על ידי נוגשים המצרים] שצאמר (שמות ת, יד): 'ויצבו שטרי בני ישראל', והיו השוטרים מפיין על יתר העם ולא היו מוסרין אותן בידי נוגשים, ואומרים מוטב אנו ללקות ואל יכשלו יתר העם. לפיכך צאמר הקדוש ברוך הוא: אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם איני יודע מי ראוי ומי אינו ראוי, אמר לו (במדבר יא, טז): 'אשר ידעת כי הם זקני העם ושוטריהם', אותן הזקנים והשוטרים שהיו מוסרין עצמן ללקות עליהם במצרים במתקנת הלבנים, גבואו ונטלו בגדלה הו, לפיכך הוא אומר: 'אשר ידעת כי הם זקני העם ושוטריהם'. ולפי שמוסרין עצמן ללקות על הציבור, לפיכך (במדבר יא, יז): 'ונשאו אתך במשא העם', ללמדך שהשון הקדוש ברוך הוא למשה.

מכאן את למד שכל מי שמוסר עצמו על ישראל זוכה לכבוד ולגדלה ולרוח הקדש, לך פתית: 'אשר ידעת כי הם זקני העם ושוטריהם', מי הם, אותן שפתיב בהן ויצבו שטרי בני ישראל'. [דברי מדרש אלו הובאו ברש"י בקצרה]

מדברי המדרש אנו רואים שמנהיג המוסר נפשו על ישראל זוכה לכבוד ולגדולה ולרוח הקודש.

וכן נחשון בן עמינדב זכה לכבוד להקריב ראשון כיון שקפץ למים בקריעת ים סוף ראשון כמובא במדרש רבא (פרשת נשא פרשה יב, כא): 'אמר להם משה לנשיאים, לבלעם אמר לי הקדוש ברוך הוא שתקריבו, אבל לא נאמר לי מי יקריב ראשון, נתנו עיניהם בנחשון, זה קדש שמו של הקדוש ברוך הוא על העם, זה ראוי להוריד את השכינה והוא יקריב ראשון לבלעם וכן עשה'.

וכן כתוב במכילתא (בשלח פרשה ה'): "משום מה זכה יהודה למלכות? כשעמדו שבטים על הים, זה אומר 'איני יורד לים תחלה'! וזה אומר 'איני יורד לים תחלה'! מתוך שהיו נוטלים עצה אלו מאלו. קפץ נחשון בן עמינדב ושבתו אחריו לתוך גלי הים, לפיכך זכה למלכות", למדנו מכאן, שהמוסר עצמו למען הציבור, זוכה להנהיגו.

כך היא הנהגתו של הבורא יתברך: מדה כנגד מדה! זה שהצטער וטרח על הציבור ולטובתו-יזכה ויתמנה בגדלתו. ולכן כיון שטרחו השוטרים והצטערו על הציבור זכו להנהיגו.

הרמח"ל ב"מסלת ישירים" (פרק י"ט) כותב: "כי אין הקדוש-ברוך-הוא אוהב אלא למי שאוהב את ישראל. וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל, גם הקדוש-ברוך-הוא מגדיל עליו, ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזירות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה. הא למה זה דומה? לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנה, והוא דבר שהטבע יעיד עליו, והוא עניין כהן גדול שאמרו עליו (מכות י"א) שהיה לו לבקש רחמים על דורו ולא ביקש, וכן אמרו שם: 'ההוא גברא דאכליה אריה ברחוק תלת פרסיה דרבי יהושע בן לוי ולא אישתני אליהו בהדיה' [תרגום: אדם נטרף במרחק ג' פרסאות ממקומו של רבי יהושע בן לוי ואלהיו לא רצה לדבר עימו משום שדבר זה ארע בזמנו של רבי יהושע בן לוי, שהיה עליו להתפלל שלא יארע אסון לשום אדם]. הרי לך החובה המוטלת על החסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם." (אהבת ישראל")

הסבא מנובהרדוק זצ"ל בספרו מדרגת האדם (חלק א' עמ' נח) בעניין סגולת המנהיג כתב וז"ל - "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". כלומר, יש בו את הרוח להיות מנהיג על עצמו, אדם כזה ראוי גם להיות מנהיג של הציבור. בהיות רוחו חזקה עד שיכול למשול על טבעו ועל מידותיו, וכמו כן

לפתור לעצמו את כל שאלותיו ותביעותיו על פי ההשקפה האמתית, ללא פחד מכל הרוחות שבעולם, יכול הוא גם להנהיג את הציבור, ולהעניק להם חינוך איש איש לפי מדרגתו ומהותו. כאן גילה הקב"ה את הסוד, שהכל תלוי ביכולת למשול על עצמו וכו"ו. עכ"ל. השוטרים שהסכימו לקבל את המכות הכואבות על עצמם ובלבד שלא יוכו עם ישראל, מעידים בכך על שליטה עצמית ללכת נגד רצונות הגוף שאינו חפץ במכות ולכן זכו להיות זקני ישראל.

מנהיג ציבור חייב לכאוב את הכאב של כלל ישראל וגם את בעייתו של אדם פרטי, זהו תנאי הכרחי למנהיג ציבור **כפי שנראה מהסיפור שלהלן**: 'ההקדש' [מלון הארחי פרחי של נודדים עניים שהיה מוסד ידוע בעירות אירופה] של קובנה הרוס היה ונשקפת היתה סכנה תמידית לעניים האורחים האומללים שלא יפגעו ממפולת - סכנת נפש ממש, ואין איש שם על לב. כל השתדלויותיו של הגאון רבי ישראל לפני הגבאים לתקן המצב לא הועילו, אז גמר אומר רבי ישראל סלנטר לקיים הצלת נפשות בסיכון גופו, ובליל עבות אחד התחמק בלאט ובא ללון ולשכב כל הלילה על ריצפת ה'הקדש', ורצה בזה להביע את מחאתו העזה על שירות לב הגבאים המזניחים את העניים. בבוקר, כשנודע הדבר בעיר, קם רעש גדול מאוד בעיר והומרצה הפעולה לתיקון בדק בית ה'הקדש'. (שם עמ' י"ד)

עוד בימי עולמיו של החפץ חיים, בתחילת התיישבותו בראדין, למרות שקידתו הרבה בתורה, החל להתעניין בגורלם של נעני המקום. הוא היה נענה לכל עני נפש ממש, ובצעו ועומד לימין כל נרדף ונדכה. בכל יום ששי היה מחזר על פתחי בני העיר לאסף כספים לטובת עניי המקום ולטובת עניים עוברים ושבים. גם אשתו היתה עוזרת על ידו. בכל ערב שבת בצהריים היתה עוברת בעיר ומקבצת לחם עבור העניים. היתה מושיטה יד לכל נצרך בפרנסת יום, בצרכי רפואה, בהכנסת כלי כו"ו. יש אשר היתה מסתובבת בחובות עקב כך. רבי ישראל מאיר היה שותף לכל מעשיה, ובמותה הדביק מודעות, שכל מי שנושה בה, יבוא ויקבל חובו.

בשנים מאוחרות יותר השקיע מאמצים רבים להקים בראדין מוסד "הכנסת אורחים" ועוד מפעלים. בכל מקרה אסון או מצוקה בעיר או בסביבה, היה מופיע ראשון ועושה כל שבאפשרותו להצלה ולעזרה, עד ששמו יצא לתהילה ולברכה בכל הסביבה.

בשנת תרפ"ז נפלה דלקה בעיירה ראדין וכמעט כל בתיה נשרפו. האש נפסקה על יד ביתו של רבי ישראל מאיר ובניני הישיבה, שנוטרו לפלטה עם עוד כעשרים בית מאחוריהם. כל תושבי העיירה לא הצילו מרכושם כלום, ומצבם היה כבי רע. רבי ישראל מאיר הפסיק לגמרי את לימודיו והתמסר לעזרת הנשרפים. ראשית כל השיג סכום כסף בהלוואה והושיט להם עזרה ראשונה, ומיד אחר כך לקח מקלו בידו וסובב במשך עשרה שבועות בערים הגדולות שבסביבה - וילנא, קובנא, מינסק ועוד, ואסף סכומים גדולים לטובתם. במשך זמן קצר הוקמה העיר על תילה, וכל תושביה שבו למעמדם. (המאורות הגדולים עמ' רפ"א-רפ"ב).

בימי מלחמת העולם הראשונה, כשבאו פורעניות רבות לעולם, לא ידע רבי ישראל מאיר מנוחה, והיה נאנח כל היום על צרותיהם של ישראל.

פעם הרגישה אשתו באמצע הלילה שאיננו במיטתו. כשיצאה לחפש, מצאתו ישן על גבי ספסל כשידיו תחת מראשותיו. על שאלתה לסיבת שינוי זה, השיב, שבזמן שאחינו בני ישראל מתגלגלים בחפירות בחזית המלחמה, סובלים רעב וקור ועומדים מול המוות, אין הוא יכול לישון כדרכו במנוחה וברוחו.

בעת החורף, היה רבי ישראל מאיר בעצמו מתקן את הדרכים שתלמידי הישיבה היו עוברים בהן. בימות הגשמים היה שוכב בביצות ומגשר בקרשים על שלוליות המים, כדי שבני הישיבה לא ידרכו במים ויתקשרו חלילה, ובימי הכיפור היה עובר ושובר את הקרח במורדי ההר, שמא התלמידים, בהיותם שקועים בתורה, לא ירגישו ויחליקו. (המאורות הגדולים עמ' שס"א)

הבעל שם טוב ראה רב אחד שנשק לבנו יחידו, אמר לו: תאמין לי שאני אוהב אף את הפחות שבפחותים וכל מה שותכל לדמות מן הפחיתות מיישראל, עם כל זה, אוהבו אני יותר ממה שאהב אוהב בן יחידך.

הבבא סאלי היה אומר שכשהיו באים אליו להתברך היה אומר לקב"ה שהוא מוכן שיחטכו שתי ידיו כדי שיוושע המגיע אליו. הוא כאב את כאבו של כל יהודי ולכן זכה לכל מה שזכה.

שבת שלום ומבורך

צדקה מעל הטבע מביאה ישועה מעל לטבע

מעשה היה אצל אחד מחסידי הרה"ק רבי יצחק מווארקיי ז"ע אשר היה דרכו לקנות בכל שנה (במכרז הפומבי, bid) משלטונות המדינה את זכות גביית המכס מכל העוברים והשבים בגשר אשר על הנהר, ומזה היתה פרנסתו בהרחבה. פעם אחת נודע לו שכמה נוכרים החליטו ברשעותם להוציא את הימכס מידו, עיי שהם יעלו את השער, ויציעו ב"מכרז" הממשלתי המתקיים בוורשא מידי שנה סכומים גבוהים משלו – בכל מחיר שבעולם, הכל בכדי להוציא מידו את חזקתו ופרנסתו... כשנודע לו מעצתם הרעה מיד קם ונסע לווארקיי לרבו הגדול, בהגיעו לביהמ"ד המתין בין הבאים להיכנס אל הרה"ק, בינתיים שוחח האיש עם החסידים ששהו שם, ולפתע נפתחה הדלת, הרה"ק יצא מחדרו ושאל מי מוכן לתת לו שלוש מאות רובל לצורך הכנסת כלו, מיד הוציא הסוחר הנ"ל את מעותיו ונתן לרבי מלא הסכום, חזר הרה"ק לחדרו וסגר בעדו את הדלת. כעבור זמן מה יצא הרבי בשנית מחדרו ושאל כבראשונה מי יכול לתת שלוש מאות רובל, ושוב נתן הסוחר לרבי ככל אשר ביקש. כעבור שעה קלה נשנה המעשה בשלישית, הרבי יוצא ומבקש שלוש מאות רובל והסוחר נתן והרבי חוזר לחדרו... לאחר שהות זמן יצא הרבי מן החדר ואמר **יש בשמים היכל הנקרא 'למעלה מדרך הטבע', וכשהידידות נותן צדקה למעלה מדרך הטבע עושים עמו ניסים למעלה מדרך הטבע**, ופטרו לחיים ולשלום. אותו חסיד הבין היטב שאין צורך לספר לרבי לשם מה הגיע... ומיד קם ונסע לווארשא להשתתף במכרז על המכס, וכשהגיע למקום המכירה בשעה המיועדת ראה שאין איש ניצב כנגדו, מיד הציע את מחירו וזכה במקח, והנה אך יצוא יצא מבית המכירות והנה לקראתו אותם נוכרים חצצי רעתו... וכשראו אותו והבינו שהדבר כבר "לאחר מעשה" שאלו אותו "לאיזה רבי נסעת... כי זה שלוש שעות שאנו טועים בדרכנו ולא הצלחנו להגיע ל"מכירה" בעיתה ובזמנה..." (הובא בשישישים חכמה עמ' ריח).

כדי לא למכור בשבת הוסיפה על המחיר פי שלוש

מעשה באדם שהכריח את בתו שתעמוד בחנותו בחו"ל ותמכור בשבת, הבת התנחנה לבד בכירה אותה לעבור עבירה, וללא הועיל, היא מתוך ייסורי נפש פתחה את החנות בשבת, והנה מגיע הלוקח הראשון גוי, הוא מתעניין על מוצר מסויים ושואל על מחירו. הבת בחכמתה נקבה שכר פי שלש, והוא הסתלק בזעם. וכך היה עם לקוח שני ושלישי. בסוף הגיע לקוח גוי עשיר, המבקש לקנות נברשת, והיא שוב נקבה בסכום גדול וגבוה, הוא נדהם ועזב, ביום שני הוא מופיע ואומר שמאחר וחיפש בכל החנויות, ולא מצא נברשת בצבע זה שהיא חשובה לו מאד, ולכן מוכן הוא מחמת עושרו לשלם את המחיר שנקבה, הלוקח שילם ונתברר לאביה שמשמירת שבת לא מפסידים, הבת באה בשאלה אולי יש בזה משום שכר שבת, שהרי בגלל שבת בא, ונקבה סכום גבוה כזה, ושכר שבת אסור ליטול גם מנוכרי כמבואר במשנ"ב (סימן רמו סק"ג), אולם אין בזה כל חשש שהרי הבת לא התכוונה למכור בסכום זה, כי אם אדרבה היא רצתה לגרוש ולסלקו מעליה, ואין בזה כל חשש, וברכת ה' היא תעשיר. [חשוקי חמד שבת דף יט.]

נגזר עליה להנשא בגיל שלושים

יהודי השיא את בתו לחתן תלמיד חכם, ושבויעים לאחר החתונה נפטרה ל"ע החתן, ולא זו אף זו, שהטרגדיה היתה כפולה ומכופלת, כי החתן השאיר אח קטן בן ארבע שנים, והכלה הטריה הייתה צריכה כעת להחיות יתשע שנים, עד שהקטן יהיה ראוי לחליצה, טרגדיה שעל פניו נראית כפורענות מהקשות ביותר. בצר לו נכנס אבי הכלה למורו ורבו בעל היסוד העבודה, ודמעתו על לחיו, מה פשעי ומה חטאתי שהקב"ה העניש אותי בצורה נוראה כזו. ענה לו רבו, האמת שכל הסיפור שלך הוא רחמים גדולים, ואסביר לך, על הבת שלך נגזר בשמים שלא תנשא אלא בגיל שלושים, וכעת תחשוב מה היה קורה לולא הסיפור שלך, הרי היו מציעים לך שידוכים, וכל השידוכים היו נופלים מכל מיני סיבות צדדיות, ואז אתה ואשתך הייתם מתהפכים בלילה על מיטתכם למה כולם משיבים תשובה שלילית, על בתכם המשכילה המעוטרה בכל מדה נכונה, ולא עוד אלא שכל העיר היו מדברים שאם יש לו בת מבוגרת כזו, מסתמא יש איזה מום נסתר, וכל השידוכים שכל הילדים שלכם היו נעצרים, והייתם למשל ולשגינה בפי כל הבריות. מה עשה הקדוש ברוך הוא ברוב רחמי וחסדיו, הביא לכם טרגדיה כזו, וכולם כעת יודעים למה בתכם אינה יכולה להנשא עד גיל שלושים, וכל השידוכים של הילדים האחרים יצליחו בעזרת השם, ולא תהיו לשיחה בפי כל הבריות, כלומר שעל ידי הטרגדיה הזו, למעשה הציל הקדוש ברוך הוא את כל משפחתכם מצער נורא הרבה יותר גדול. האב יצא שמח וטוב לב מביתו של היסוד העבודה, כלומר מה עשה היסוד העבודה, הוא רק פתח לו את העטיפה של הגיון, והראה לו שמתחת העטיפה של היבמות והצער והיגיון יש רחמים גדולים.

תחיו מאה שנים כל אחד ופרנסה בשפע כל החיים

מעשה שהיה פעם אחת אצל רבי מאיר מפרימשלאן שהשתדל למצוא דג לכבוד שבת ולא מצא, והיתה השעה כבר מאוחרת, ולא היו עוד דגים בבית הרב. ולצדיק ובני ביתו היה עוגמת נפש, מפני שהיו אצלם אורחים. והנה סמוך לעת ערב באו שני אנשים, שסובבו בכפרים למצוא עופות וביצים מההוינים, כדי למוכרם, והביאו שני דגים גדולים שקנו אותם בכפר אצל הנוכרים והביאו אותם לרב. ונעשה "שמחה גדולה" בבית הרב וכששמע הרב זאת, ציווה להכניס את שני האנשים אליו עם הדגים, וכשראה הרב את הדגים שמח מאוד מאוד. ומגודל שמחתו אמר לשני האנשים, תחיו מאה שנים כל אחד כי כעת התקיימה אותי ונתקיים בהם ברכת הרב, וחיו כל אחד מאה שנה, והיתה להם פרנסה בשפע כל ימי חייהם.

קנה את החלום הגרוע והחלום עבר אליו מעשה בנוכרי אחד שהיה יושב ועצב א"ל חבירו: למה פניך זועפים? א"ל שראה בחלום שיהיה רוכב על סוס אדום והסוס אצל בהמה טמאה. א"ל חבירו זהו שימות מהרה [וירכיבוהו] במיטה, אמר הפותר: אם יתן לו לשתות חלמו ממנו א"ל: על מנת כן אתן לך שיהא חלומי מכור לך וקיבל עליו ונתן לו לשתות ומת פותר החלום ביום השני. אחד היה חולה עד מות והיה אחד מתלוצץ א"ל: תקנה לי החולי שלך תן לי כך וכך א"ל: אתן לך. מיד עמד החולה וזה חלה ומת. [ספר חסידים סימן תמו] מכאן מקור לאדם שיש לו חולי ב"מ שימכור מחלתו לגוי יחד עם חורה בתשובה.

בזכות צלחת האטריות 60 ילדים חונכו בדרך התורה והיראה

הזמן: ימי האחרונים של מלחמת העולם השנייה, הרבה יהודים הוגלו למחנות עבודה אי שם במעמקי סיביר ועתה עם סיום המלחמה התכוונו לשוב בחזרה, בימים ההם עקב הקור הנוראי ששרר ובנוסף לרעב הקשה שהכה בכולם, עקב הפסקת משלוח מזון לעובדים ובני משפחותיהם, נפלו הרבה חללים רח"ל. בבית אחד, באחד מהמחנות התגורר המגיד הנודע ר' יענקל'ה גלינסקי זצוק"ל זיע"א, יום אחד מאותם ימים טרופים נכנס למעונו של הרב גלינסקי פקיד בכיר מאנשי המחנה היהודי כבן ארבעים והבחין כי על השולחן עומדת צלחת מלאה באטריות שעתה בושלו, הוא ניגש אל הרב גלינסקי שהיה אז בחור צעיר והתחנן לפניו "אנא ממך, תן לי לאכול, זה יומיים לא בא אוכל לפי, אם לא אוכל אגועו ברעב!".

הביט הרב גלינסקי על פניו וראה כי אכן פניו מעידות שהוא על סף עילפון ונתן את הסכמתו שיאכל מהאטריות, סח הרב גלינסקי שעד שהספיק לחשוב אם עשה טוב וכוון או לא, התנפל הלה על הצלחת ואכל את כל האטריות עד תומם. חלפו מספר שנים, מעט אחרי קום המדינה בשנת תש"י הגיעו ארצה עולים רבים מכל קצוות תבל, ביניהם היתה קבוצה של כאלף חמש מאות ילדים שכנו בשם "ילדי טהור", הם היו ברובם ילדים יתומים שהוריהם נספו בשואה, המדינה דאגה להעלותם לארץ, אך שיכנה אותם במחנות ובקיבוצים סגורים על מנת לנתקם מקיום תורה ומצוות כשהמטרה היתה להופכם ל"ציונים חילוניים" הם חסדא לך שלא תינתן שום כניסת רגל לאדם חרדי. הנציגות החרדית בארץ ובעולם הקימו קול זעקה על חילון אותם ילדים שבאו מבתיים של הורים יראי שמים שקיימו תורה ומצוות, בתקשורת ובממשלה טענו כנגד, כי לא ידוע להם כלל שיש מישהו מכל העולים החפץ ללמוד במוסדות תורניים, ולקבל חינוך חרדי. "אדרבה" טענו, "תגישו לנו רשימה של שמות המעוניינים בחינוך שונה". אך עקב מניעת כניסה להיפגש עם הילדים לא יכלו להוכיח מאומה.

ומאידך, בתוך הקיבוצים והמחנות איימו על הילדים, מי שיתבע חינוך לא ממלכתי לא יקבל את ארוחת הצהרים ויישאר רעב, וכך עשו למעשה למען ישמעו ויראו שיש קבוצה של ילדים שאינם מקבלים אוכל כמו כולם. מרן החזו"א זצוק"ל זיע"א היה בין אלה שעמדו בראש המערכה להוציא את הילדים מאותם מעברות, מחנות, וקיבוצים ששם שוכנו, ולהעבירם למוסדות ופנימיות חרדיים.

יום אחד יצאה מבני ברק קבוצה למחנה עולים לא הרחק מראש העין. המטרה היתה ברורה להיפגש עם המעוניינים לעבור לחינוך חרדי, להעלים על בשרם שכן, ואנשי הקבוצה היו אמורים להעביר את הטפסים לעסקנים שעסקו בזה, ונשי"כ יביאו לשחרור ילדים מהמחנות. כשהגיעה הקבוצה לפאתי המחנה, ראו שהוא מסוגר ומגודר עם שמירה הדוקה, וזאת כדי למנוע מכל אדם ובפרט אדם עם חזות חרדית שלא תהיה לו שום דריסת רגל לחדור למחנה. אנשי הקבוצה החליטו להיכנס למחנה בכל מחיר, הם ניגשו לגדר שבקצה המחנה אחד הרים מעט את הגדר והשני חפר חפירה קטנה עם מוט ברזל שהיה זרוק על האדמה, אך מי יוכל מכל חברי הקבוצה להשתחל בפתח כה צר? כמובן יענקל'ה... שהוא קטן ורזה.

תפסו שניים מחברי הקבוצה את הגדר, מתחו אותו כלפי מעלה, ויענקל'ה השחיל עצמו פנימה, אך עוד לפני שהספיק להיכנס עם חצי גוף, כבר הבחינו בו האחראים של המחנה, הם שעטו ברכבם משכו אותו פנימה הכניסו אותו לרכב ולקחוהו למשרדי המחנה. חברי הקבוצה נבהלו ומיהרו בחזרה לבני ברק כדי להזיק עזרה, מי יודע מה הם מסוגלים לעולל לרב גלינסקי? דבר ראשון לפני הכל הם נכנסו מבוהלים אל מרן החזון איש, וסיפרו לו שתפסו את יעקב גלינסקי, להפתעתם החזון איש לא הראה שום סימני דאגה, הוא אף חייד מעט אל חברי הקבוצה, הביט לעברם ואמר "לא הם תפסו אותי, אלא הוא תפס אותם". אמר ולא הוסיף. עמדו חברי הקבוצה סביבו פעורי פה, לא ירדו לסיף דעתו ולא הבינו למה כוונתו.

לאחר כן נפרדו חברי הקבוצה מהחזון איש והמשיכו בדרכם. הרב גלינסקי שנתפס נלקח אל משרדי המחנה של הקיבוץ שם נתנו לו כמה דחיפות גסות בלשון המעטה, ואז החלו לשאול אותו ולחקור אותו מאין באת? מי שלח אותך? מי הם חברי הקבוצה? לימים סיפר הרב גלינסקי שמשום מה וללא הסבר הגיוני החליט שיאמר להם שהוא מדבר רק יידיש, אולי משם צאצא הישועה. "ניבא ולא ידע על מה ניבא", על כל מה שנשאל השיב "יידיש", יידיש", כל השאלות נבלמו במילה "יידיש" או אז החלו להתייחס ברצינות לדרישתו והחלו לחפש אדם היודע היטב את שפת היידיש.

לאחר חיפוש קצר מצאו את אחד המדריכים ששלט בשפת היידיש על בוריה, הוא נלקח והובא לחקור את גלינסקי, כאשר התיישבו השניים ביחדות, מיד זיהו אחד את השני והסתבר שהם מכירים... מאי שם מעברות סיביר, הוא האדם שהרב גלינסקי נתן לו לאכול את צלחת האטריות כאשר עמד לגווע ברעב, עכשיו מופיע הוא כפקיד והרב גלינסקי כנגב הבא במחתרת. מיד קרא אותו פקיד לרב גלינסקי בקריאות שמחה, הזכיר לו את צלחת האטריות שנתן לו ובוזה הציל את חייו. לאחר פתיחה של שיחת רעים שאל הפקיד, איך הוא יוכל לעזור מבלי שיתפס ויזרק מתפקידו? השיב הרב גלינסקי ואמר "אמור לאחראים שמעליך שתפסות דג שמן, שהוא אחד הפעילים הצעירים והמסוכנים ביותר, צריך להסתובב עם אותו "דג" בין האוהלים ולהתריע מפניו כמפני שטן", מאחר ופקיד זה היה מהבכירים, נתנו בו כולם אימון מוחלט. והתכנית יצאה אל הפועל.

הפקיד הבכיר עבר עם הרב גלינסקי מאוהל לאוהל, כאשר בין אוהל לאוהל רשם הרב גלינסקי בקצרה שמות של ילדים המעוניינים לעבור למוסדות דתיים. בתום הסיור היו תחת ידו שישים(!) שמות. כשהסתייב הסיבוב נזרק הרב גלינסקי בבושת פנים מן המחנה, אך הסחורה היקרה שאותה העבירו לעסקנים היתה תחת ידו. ואכן הועברו הרשימות אל חברי הממשלה והוגשו בקשות חוקיות התובעות להחזיר לילדים את חינוכם המקורי ולהעבירם למוסדות חרדיים.

לכששמעו חברי הקבוצה את כל אשר אירע לחברם הרב גלינסקי לאחר שנלקח לחקירה במחנה, הביטו לו אל זה בתדהמה, הם התפלאו על רוח הקודש שנשמעה מפיו של מרן החזון איש כשרק עתה מבינים הם למה כוונו דבריו "לא הם תפסו אותי, הוא תפס אותם" - - -

[ז] צריכה להיות זקופה ארכה לאורך מזוזת הפתח [לרמ"א המזוזה באלכסון] וגם צריך שיהיה מקום קביעותה על מזוזת ימין הנכנס בתוך החלל של הפתח תחת המשקוף ובטפח הסמוך לחוץ ובתחילת שליש העליון של גובה השער דהיינו בחלק גובה מזוזת הבית לשלושה חלקים ובתחילת שליש העליון[גם בפתח גבוה מאוד יניחנה בתחילת שליש העליון] מלמטה למעלה שבו שם תניח המזוזה: ואם הניחה למטה משליש העליון פסולה ויש מכשירין בזה אך אין לסמוך בזה על המכשירין אלא בדוחק גדול אבל אם הניחה בשליש העליון אלא שלא נתנה בתחילת שליש העליון מלמטה למעלה כי אם הניחה באמצעו או בראש הנוגע במשקוף הרי זה כשרה בדיעבד לכ"ע מאחר שעל כל פנים היא מונחת בשליש העליון ומכל מקום כל עוד שיוכל להסירה ולהניחה במקום הראוי לה דהיינו בתחילת שליש העליון מלמטה למעלה חייב להסירה ולקבעה כראוי ואין לסמוך ולומר מאחר שכבר קבעה כך נחשב בדיעבד ותשאר בכך כי כיון שבאמת בידו להסירה ולתקנה כראוי צריך לעשות כן: [ואם יש טירחה להסירה מותר להשאירה כך, ואם הניח המזוזה בטפח הסמוך למשקוף חייב לתקן ולהניח בתחילת השליש העליון]

[ח] אם הניחה למטה משליש העליון ויברך עליה ונדע לו אח"כ דלא עשה יפה בכך והסירה כדי להניחה בשליש העליון: לא יברך כיון שיש אומרים שמועיל להניח למטה משליש העליון ועוד דדמי למברך על ספר תורה והראהו בעמוד מקום אחר מהמקום שצריך לקראת שיש מחלוקת אם יברך והוא הדין הדין פה כיון שדעתו על כל המשקוף ואף שעבר הרבה זמן דמי לטלית שברך עליה ופסטה לאחר זמן שלא מברך והוא הדין פה משום סב"ל ועוד העליתי שם בס"ד דאם הסירה כדי לעשות לה תיק אחר וחזר וקבעה אם לא שהה הרבה לא יברך ואם שהה הרבה שעות בעשיית התיק וחלך ממקום למקום ועשה בינותים כמה היסח הדעת בעסקים אחרים כל כהא יברך כשיבוא לקבוע אותה [צריך להסירה ולברך שנית ולהניחה בתחילת שליש עליון]

[ט] הא דבעינן שיתננה בטפח הסמוך לחוץ היינו לכתחילה אבל בדיעבד כשרה ועם כל זה אם לא הניחה בטפח הסמוך לחוץ יסירנה ויניחנה בטפח הסמוך לחוץ ורק אם הוא מוכרח לדבר זה לבטלי יניחנה בטפח הסמוך לחוץ הן בשביל שמירתה הן בשביל הכרח אחר חשיב זה דיעבד ושרי:

[י] הניחה אחרי הדלת דהיינו שלא הניחה תוך החלל שתחת המשקוף אלא הניחה חוץ מהחלל שנמצאת היא אחרי הדלת הרי זה פסולה דדרך ביאתן בעינן ואחרי הדלת לאו דוקא אלא כל שלא הניחה תוך החלל שתחת המשקוף בין שהניחה בחלק המזוזה הנמשך ויוצא מן החלל שתחת המשקוף לפנים בתוך הבית בין שהניחה בחלק הנמשך ויוצא מן החלל שתחת המשקוף ולחוץ הרי זה פסולה ואפילו אם הניחה סמוך ממש לחלל שתחת המשקוף כל שאינה בתוך החלל ממש אלא חוצה לה פסולה:[הניח את המזוזה בחלל הפתח אחרי הדלת באופן שקבע את המזוזה תחת המשקוף ורק שהיא אחרי הדלת כשרה אבל קבעה בקיר הבית אחרי הדלת פסולה]

[יא] אין הפתח חייב במזוזה אלא אם כן יש לו שני מזוזות ומשקוף ושיהיה חללה גבוה עשרה טפחים או יותר ולכן בית שיש לו מזוזה מכאן ומזוזה מכאן וכיפה כמין קשת על שתי המזוזות במקום המשקוף אם יש בגובה המזוזות עשרה טפחים בשוה וישר בלי עקום חייב במזוזה דהרי יש לו ב' מזוזות ומשקוף ואם אין בהם עשר הטפחים בשוה וישר כגון שמתחיל להתעגל קודם שיגיעו לעשרה טפחים פטור מפני שאין לו משקוף והטעם מפני דעל כרחין צריך לחשוב גם העקום למזוזה דהא צריכין המזוזות להיות עשרה טפחים ואין לחשוב חלק מן העקום מזוזה וחלק ממנו למשקוף וכיון דשדינן לכוליה אמוזזה נמצא יש כאן מזוזות בלא משקוף:

[יב] פתח שאין לו אלא מזוזה אחת כגון שעומד בקרן זוית אצל הכותל שבזה נמצא מצד אחד אין בו מזוזה דהכותל עובר להלאה מן הפתח לצד חוץ שורת הדין בה הוא אם המזוזה ההיא של הפתח היא מצד ימין הרי זה חייב ואם מצד שמאל פטור ומכל מקום יקבע בה מזוזה בלא ברכה: [אם המזוזה רק מימין יקבע בלי ברכה ואם מזוזת הפתח מצד שמאל פטור לגמרי ממזוזה]

[יג] בית שיש בו שלשה כתלים וברוח רביעית אין כותל כלל כי הפתח ממלא כל רוח רביעית מדרום לצפון הרי זה חייב במזוזה ואף על פי שאין לו פצימין כלל מפני שראשי הכתלים של צפון ודרום הן הן פצימין כי הן עצמן חשיבי מזוזות:

[יד] הנוהגים לקדוח במקדח במזוזות הפתח ומניחין שם המזוזה בחור הנקדח ואין ניכר מבחוץ אם יש מזוזה לא אריך למעבד הכי אלא צריך לעשות סימן והיכר על מקום הנקדח שבו המזוזה ופתחי החצירות שפתוחים לרשות הרבים דמזוזת הפתח הם בנין אבנים ומניחים שם המזוזה וטחין בסיד כל מזוזות הפח כולה ירצע באבצנו או הסיד בעודו לח כנגד המזוזה ויעשה רועם הרצועה בכיוון כנגד שם שדי"י ודי בזה כי שם אי אפשר לעשות היכר וסימן יותר משום ההולכים ברי"ה שלא יכירו שיש שם מזוזה:

[טו] במקום נקי וטהור אין ראוי לכסות המזוזה אבל במקום שימצא בו טינוף לפעמים כגון שתינוקות מצויים שם שיטנפו לפעמים וכיוצא בזה טוב לכסות המזוזה ששימו כלי עץ קטן ונקוב כנגד שם שדי"י ושם יניחו התיכות זכוכית כדי שיתראה השם מבחוץ אפילו אם יזדמן בחדר ההוא טינוף לפעמים כסוי הזכוכית מהני להציל אף על פי שנראה השם מן הזכוכית דקיימא לן צואה בעששית מותר לקרות קריאת שמע כנגדה והוא הדין כאן דמהני והני מילי לענין צואה וטינוף אבל לעמוד ערום כנגד המזוזה לא מהני כסוי השם בזכוכית אלא צריך להניח תחיתית שעוה או דבר אחר שלא יתראה השם וכל זה בשביל צואה וטינוף ושיחיהו במקרה אבל להניח טינוף תמיד לפני המזוזה אין לסמוך על הכסוי הזה ולכן לא יניחו לפני המזוזה תמיד כלי של נטילת ידיים דשחרית או כלי של מי רגלים וצואה וכו' לא ירחצו

...קטנים שהם מלוכלכים ברעי וכיוצא בזה:

[טז] אם יש מזוזה קבועה בפנים בחדר שהוא בתוך החדר כשישנים בו איש ואשתו משמשין מטתם צריך כלי בתוך כלי והוא שאין השני מיוחד לה דאם מיוחד לה אפילו מאה חשובין כלי אחד ואם מונחת תוך קנה או ד"א ויש זכוכית על השם די בפריסת סודר עליה ונהגו העולם להקל אם מכוסה השם כסוי גמור שאינו זכוכית כיון שהמזוזה גבוהה עשרה טפחים מן הקרקע: [מותר כשסוגרים את הדלת המזוזה בחוץ וכן המנהג וטוב לכסותה בכסוי בעלמא]

[יז] קבעה במזוזות הפתח בעוד הפתח ומזוזות שלו בתלוש ואחר כך חברים פסולה מפני שקדמה קביעת המזוזה לעשיית מזוזת הפתח וקיימא לן תעשה ולא מן העשוי ואפילו אם היה הפתח קבוע בכותל וקבע המזוזה בו כדין וכהלכה ואחר כך סתרו הכותל ובנו אותו ובאים להחזיר הפתח לכותל והמזוזה עודנה קבועה בו פסולה אלא צריך אחר עשיית הפתח בכותל יסירה ויחזור ויקבענה:

[יח] בית שאינו מקורה פטור מן המזוזה ואף על גב דחצר חייב שאני חצר דרכו בכך להיות כולו אויר ואם היה החדר מקורה ויש בו מזוזה בפתחו והסירו אחר כך קרוי החדר והחזירו אותו צריך ליטול המזוזה משם ויחזור ויקבענה אחר הקרוי ואף על גב שיש פלוגתא בזה ספיקא דאורייתא לחומרא ויקבענה בלא ברכה בשם ומלכות אלא יברך ויכוין שם ומלכות בלבד: [בית שמקצתו מקורה ומקצתו אינו מקורה אם הקרוי כנגד הפתח ויש בו ד' על ד' אמות חייב ואם רחוק מהפתח עד ג' טפחים מצטרף]

[טט] בית שאין לו דלתות חייב במזוזה ויש פוסטין ולכן יקבענה בלא ברכה בשם ומלכות או ישתדל לקבוע אותה עם אחרים דחייבין ברכה ופוטרה בברכה שלהם והרבה חדרים זה לפנים מזה כולן חייבין במזוזה וכן הוא בבית שיש לו פתחים הרבה אף על פי שאינו רגיל לצאת ולבא אלא רק באחד מהם דוקא כולן חייבין וכל בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות אשר כל אמה היא כ"ד גודלים [196 ס"מ] פטור ואם יש בו כדי לרבע ד"א על ד"א בשוה אף על פי שארכו יתר על רחבו או להפך או שהיה עגול או בעל ה' קירות חייב[בלי ברכה] וחדר קטן שאין בו ד"א על ד"א ומשם נכנס לחדרים שיש בהם שיעור חייב לקבוע מזוזה גם בפתח חדר הקטן ואף על גב שיש מחלוקת בזה קיימא לן ספק איסור תורה לחמירי אך יקבענה בלא ברכה וכן בית גדול שיש בו חדרים קטנים להניח שם חפצים חייבין במזוזה אך לא יברך:]

[ך] אוצרות יין ושמן וכיוצא וכן בית התבן בית העצים ובית הבקר שאין בו מיאוס חייבין כיוון דיוצאין ונכנסין בו ומשתמשין שם חשיב בית דירה[כיון שיש מחלוקת סב"ל ולא יברך] וחדר שהנשים רוחצין בו כיון שעומדים שם ערומות אין כבוד שמים להיות שם מזוזה אבל אם יש בו דלת ודרכן לסגור הדלת בעת רחיצה כשדלת סגורה המזוזה מחוץ לחדר חייב במזוזה ובית הכסא ובית המרחץ ובית הבורסקי ובית הטבילה פטורים לפי שאין עשויין לדירת כבוד:

זוהר הקדוש מתורגם

ראוי לא להדליק נר במוצאי שבת עד לאחר הבדלה, לא לקלל את עצמו, ולא לזרוק פירורים שיש בהם כזית

תרגום הזוהר אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְרוּנוֹם לַבְרָכָה, שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁגוּרִים רָעָה לְעַצְמָם: אֶחָד - מִי שֶׁמְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ. הַשֵּׁנִי - מִי שֶׁזּוֹרֵק לָהֶם אוֹ פְּרוּרִים שֵׁשׁ בָּהֶם בָּזִית. הַשְּׁלִישִׁי - מִי שֶׁמְדַלֵּק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בְּטָרֶם שְׂמִינְעִים יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁהּ דְּסֻדְרָא, שְׁגוֹרֶם לֹאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם לְהַדְלִיק בָּאֵשׁ הַזֶּה טָרֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּם. שְׁמִקְלִים אֶחָד יֵשׁ בְּגִיהֶנֶם לְאוֹתָם שְׂמִחָלִיל שַׁבָּתוֹת, וְאוֹתָם שְׁעוּגִים בְּגִיהֶנֶם מְקַלְלִים אֶת אוֹתוֹ שֶׁהַדְלִיק נֵר טָרֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: (ישעיה כב) הִנֵּה ה' מְטַלְטֵלָךְ טַלְטֵלָה גָּבֵר וְגו', (שם) צִנּוּף יִצְנָנָךְ צִנָּנָךְ פְּדוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַים. מִשּׁוֹם שֶׁאֵין רָאוּי הוּא לְהַדְלִיק אֵשׁ כְּשִׁיּוֹצֵאת שַׁבָּת עַד שִׁיִּשְׂרָאֵל מְבַדִּילִים בְּתַפְלָה וּמְבַדִּילִים עַל הַפּוֹס, מִשּׁוֹם שֶׁעַד אוֹתוֹ הַזְּמַן שַׁבָּת הִיא, וְקִדְשַׁת הַשַּׁבָּת שׁוֹלֵטֶת עָלֵינוּ. וּבְשַׁעָה שֶׁמְבַדִּילִים עַל הַפּוֹס, כָּל אוֹתָם הַתְּלִילוֹת וְכָל אוֹתָם הַתְּחִנוֹת שֶׁהִתְמַנּוּ עַל יְמוֹת הַחֹל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁוּב לְמִקְוָמוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ שֶׁהִתְמַנֶּה עֲלָהּ.

מִשּׁוֹם שֶׁשְׂשַׁנְכִּנְסָה שַׁבָּת וְהִתְקַדְּשׁ הַיּוֹם, הִקְדָּשׁ מִתְעוֹרֵר וְשׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וְהַחֹל מִתְבַּטֵּל שְׁלִטּוֹנוֹ, עַד הַשַּׁעָה שִׁיּוֹצֵאת הַשַּׁבָּת לֹא שָׁבִים לְמִקְוָמָם. וְאֵף עַל גַּב שִׁיּוֹצֵאת שַׁבָּת, לֹא שָׁבִים לְמִקְוָמָם עַד הַזְּמַן שִׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדָּשׁ לַחֹל. אִזּוּ הִקְדָּשׁ מִסְתַּלַּק, וְהַתְּחִנוֹת שֶׁהִתְמַנּוּ עַל יְמוֹת הַחֹל מִתְעוֹרְרִים וְשָׁבִים לְמִקְוָמָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמֶרְתוֹ שֶׁהִפְקֵד עָלָהּ. וְעַם כָּל זֶה לֹא שׁוֹלֵטִים עַד שִׁיִּהְיוּ אוֹרוֹת מִסּוּד הַנֵּר. וְכָלם נִקְרָאִים מֵאוּרֵי הָאֵשׁ, מִשּׁוֹם [שְׁמֹארוֹ הָאֵשׁ שְׁשׁוּפֵעַ] [נ"א שְׁמִסּוּד עֲמוּד הָאֵשׁ] וּמִסּוּד הָאֵשׁ בָּאִים בָּלָם וְשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. וְכָל זֶה כְּשֶׁאֵדָם מְדַלֵּק נֵר טָרֶם הַשְּׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הִקְדָּשָׁה דְּסֻדְרָא.

אֲבָל אִם הוּא מִתְתֵּן עַד שִׁיִּשְׁלִימוּ קִדְשָׁה דְּסֻדְרָא, אוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁבְּגִיהֶנֶם מְבַדִּיקִים עֲלֵיהֶם אֶת דִּינוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם מְקִימִים עַל אוֹתוֹ הָאֵשׁ כָּל הַבְּרִכוֹת שֶׁאוֹמְרִים הַצְּבוּר (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים מִשַּׁל הַשָּׁמַיִם (דברים כח) בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה וְגו'. (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בָּיוֹם רָעָה וּמְלַטְהָהּ. בָּיוֹם רַע הִנֵּה צָרִיד לְהִיּוֹת, מַה זֶּה בָּיוֹם רָעָה הַיּוֹם שֶׁשׁוֹלֵטֶת הָרָעָה הִיא לַקַּחַת אֶת נַשְׁמָתוֹ. אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל - זֶהוּ שָׂכִיב מֵרַע לְרָפָא מִחֲטָאוֹ אֶל שֶׁלִּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דָּבָר אַחֵר - זֶה הַיּוֹם שֶׁהִדִּין שׁוֹרֵף עַל הָעוֹלָם, נִצּוֹל מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּיוֹם רָעָה וּמְלַטְהָהּ ה'. הַיּוֹם שֶׁנִּמְסַר הַדִּין לְאוֹתָהּ רָעָה לְשַׁלֵּט עַל הָעוֹלָם.

אמרי חז"ל: מבואר בזוהר, דאין ערך ושיעור לגודל שכר האדם המזכה נפשות ומקרבן לעבודתו יתברך, כי הכרוז יוצא בקול גדול ואומר: מי הוא זה, שבורא נפשות ומזכה לחוטאים? ההוא שכתר מלכות על ראשו וראוי לעלות עכשיו לפני המלך. אשרי לו ואשרי חלקו, והקב"ה שמח בשבילו, ושמחה גדולה וחדוה למעלה, והממונה מעמיד צורתו לפני הקב"ה, ומוסרים בידו שבעים מפתחות של אוצרות המלך, והקב"ה מברך לאותה צורה בכל הברכות שברך לאברהם שהיה מגייר גרים ומקרבן תחת כנפי השכינה, ואז הקב"ה רמוז לעליונים ומלאכים נוטלים אותה צורה לע' עולמות גנוזים, שאין שום אדם זוכה להם, רק מי שמוזכה חוטאים. ואילו היו יודעים בני אדם מעלה זו, היו רודפים אחרי פעולה זו, והיא מצוה יותר ממי שעושה צדקה עם עניים, כי ע"י הצדקה זוכה להרבה טובות והרבה שלמות, אבל מי שמזכה חוטאים הוא מושלם ביותר, ועושה ע"י זה שיתעלה הקב"ה על כסא כבודו, ובפעולתו מתנשא ומתורומם כסא מלכותו ית'. אשרי לו ואשרי חלקו. " (יאהר הישר" למהר"ם פאפירוש צוקס"ל)
ה'המזכה אחרים הוא עצמו מתעלה ומתקדש מאד."

שאלה: קטן שגנב כסף מחנות והוציאו לצרכיו האם היום לאחר שהגדיל חייב לשלם את גניבתו תשובה: הדין הוא שפטור אפילו לצאת ידי שמים ומידת חסידות להחזיר כמו יאשיהו המלך שהחזיר את כספם של הדינים שדן מגיל שמונה שלא כדין למרות שהיה קטן (יביע אומר חלק ח' חו"מ סימן ו')

שאלה: ראובן צבע את הדירה לשמעון במחיר של שליש פחות מההגיל מחוסר ידיעת המחירים ומיד אח"כ התברר לו שהמחיר שנתן הוא שליש מחיר האם זכאי לתבוע את היתרה תשובה: עבודה הנעשית במחורב לקרקע דינא כקרקע שאין לה דין אונאה אלא שדעת הרמ"א שאם ההונאה יותר מחצי יש הונאה גם לקרקעות ולכן לפי הרמ"א ישלם את הפחות שרגילים לשלם

שאלה: גוי שתרם לצדקה ולבית הכנסת האם מותר לקבל ממנו תשובה: צדקה אסור לקחת מהגוי אבל לבית הכנסת שדינא כמו קרבן מותר לקחת כמו שכתוב בשולחן ערוך יו"ד רנד ס"א כותב הגהות אשרי (ב"ב יב) : שהסיבה שאין מקבלים מהגוי צדקה, ואילו קרבן (ולבחה"נ שדינא כמו קרבן) מקבלים , לפי שדירים ונדבות (קרבנות וקלה) אינם באים לכפר, מה שאין כן צדקה שמכפרת ואז גורם לגוי להרבות בזכויותיו ומאריכים ימים בשלטונם כתוצאה מהצדקה ולהחזיק תורה אין לקחת מהגוי וכן אסור לקחת להחזקת תורה מגוי פעם הגאון הגדול מו"ר רבי יששכר זצוק"ל גוי תרם לו הרבה כסף לשיבה והרב לקח את הכסף כדי לא לביישו בכסף זה הוסיף שירותים לשיבה, אבל להחזיק בכסף זה תורה אסור

שיהיה שם שמים שגור בפיו

ירצה ה' או יבערת ה' וכשאדם אומר 'בעזרת ה', 'אם ירצה ה' יאמר זאת מתוך כוונה והתבוננות ולא כמציאות אנשים מלומדה ועל ידי זה הוא מחדיר בעצמו ומשיב אל לבבו את עיקרי האמונה וזה נרמז בפסוק: "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" כמו שבמסעות הכל היה על פי ה', לפעמים הם נשאלו כמה שנים באותו מקום ולפעמים נשאלו מעט זמן, כי הכל היה תלוי ברצון ה', כך אדם צריך להחדיר לעצמו שהכל תלוי ברצון ה'.

וכן רומז משמעות הפסוק שהיה לו מספיק כומר: "על פי ה' יסעו ויחנו" אלא לרמוז שבכל מעשה יזכיר את שם ה' ואז ממילא מחזיר לעצמו את הפסוק "וזכרת שה' אלוך" הוא הנותן לך כח לעשות חיל" שהכל מאת ה' לטוב ולמוטב ויקבל הכל באהבה ובשמחה וכשאדם מחזיר לעצמו שהכל מכת ה' יתברך לך אם שורים עליו דינים ה' יסמור מכת אמונה זו הוא ממנת אותם ולפי תוקף אמונתו יכול גם לבטלם לגמרי. מצאנו אצל יוסף הצדיק שנמכר לפוטיפר, הפסוק אומר עליו "כי ה' איתו" אומר רש"י שם (בראשית פרק לט, ג) כי ה' אתו – "שם שמים שגור בפיו" היינו שבכל דבר תראה זאת ברצון ה'. כמובא במדרש: "וכי פוטיפר רָשַׁע הָיָה וְלֹא יִשְׁתַּדּוּשׁ בְּרָדוֹ-הוּא עִמּוֹ [שהיה הפסוק אומר פוטיפר ראה שה' עמו וכיצד יתכן הדבר שראה שה' עימו?] ומה הוא "כי ה' איתו"? אֵלָּא שְׁלֹא הָיָה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרָדוֹ-הוּא זֶה מִפּוֹ; כִּשְׁהָיָה יוֹסֵף נִכְסָם לְשִׁמְשׁוֹ, הָיָה מְלַחֵשׁ וְאוֹמֵר: 'רְבוֹן הָעוֹלָם, אֲתָה הוּא בְּטוֹחוֹנִי, אֲתָה הוּא פִּטְרוֹנִי, תִּגְנִי לַחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינַיִךְ וּבְעֵינֵי כָל רֹאֵי וּבְעֵינֵי פוֹטִיפֶר אֲדוֹנִי. פוֹטִיפֶר אוֹמֵר לוֹ: 'מָה אֲתָה מְלַחֵשׁ - שְׁמָא כְּשָׂמִים אֲתָה עוֹשֶׂה לִּי? וְהוּא מְשִׁיבּוֹ: 'לֹא, אֵלָּא אֲנִי מְתַפָּל שְׁאֵמְצָא חֵן וּבְעֵינַיִךְ, לִפְנֵיכָּם פְּתִיב: 'וְיֵרֵא אֲדוֹנִי כִּי ה' אִתּוֹ'.

וכן לאחר שיצא יוסף מן הבור ובא לפרעה אומר יוסף לפרעה: "בלעדי א-לוקים יענה את שלום פרעה" תלה את כל כוחו בפתרון החלומות אך ורק מכה ה' יתברך.

לעומת זאת אצל עשוי הרשע מצאנו הפוך. סימן ההיכר של עשוי הרשע שאין שם שמים שגור בפיו כמובא ברש"י (בראשית פרק כז, כא) על הפסוק "גשה נא ואמושך" כמשמש יצחק אבינו את יעקב אבינו מסביר רש"י מדוע חשד ביעקב: "אמר יצחק בלבו אין דרך עשו להיות שם שמם שגור בפיו, וזה אמר 'כי הקרה ה' א-לוקיך לפני'". עשוי אין שם השם שגור בפיו וזהו סימן ההיכר שלו לעומת זאת יעקב אפילו כשהתחפש לעשוי בכל זאת שם שמים שגור בפיו, אינו יכול לנהוג כעשוי הרשע בדבר זה.

ומובא באוצר המדרשים: [אלפא ביתא דבן סירה עמוד (כ) 39] "כל הרוצה לעשות דבר יאמר אם יגזור ה' ואם לא יאמר כך לא יצליח לעולם. ולעולם אל יאמר אדם שום דבר אלא בעגוז השם [כלומר שיאמר שהכל תלוי במה שיגזור ה']. **מעשה באדם** שהיה אומר למחר אשם אם ארוסיתי בחופה, אמרו לו אמור אם גוזר השם, אמר להם אם יגזור אם לא יגזור אני אשם אם ארוסיתי למחר בחופתי. וכך עשה נכנס עם ארוסתו לחופה וישב עמה כל היום, ובלילה עלה שניהם לחדר ומתו שניהם, למחר מצאו אותם מתים אמרו אמת אמר בן סירה, כלתה עלתה לגיננא (אפריון) ולא ידעה מאי מטי לה [פירוש- כלה נכנסת לאפריון ולא יודעת מה יגיע לה], מכאן אמרו כל הרוצה לעשות שום דבר יאמר אם גוזר השם, ואם אינו אומר כך לא יצליח לעולם. (ואם היה אומר אם ירצה ה' היו נצולות מוות ומתברכים)

ושוב מעשה באדם אחד שהיה עשיר גדול והיו לו קרקעות הרבה ולא היו לו שוורים לחרוש אותם, מה עשה אותו האיש נטל כסף של מעות שהיה בו מאה דינרין והלך לעיר אחת לקנות שוורים או פרות לחרוש קרקעותיו, וכשהיה הולך בדרך פגש בו אליהו הנביא ז"ל.

ואמר לו להיכן תלך, אמר לכפר לקנות שוורים או פירות, אמר לו אמור אם יגזור השם, אמר אם יגזור או לא יגזור הרי מעותי בידי ואעשה צרכי, א"ל ולא בהצלחה, הלך לאותו דרך לעשות צרכו ונפל לו כיסו, וכיון שהלך לכפר השוורים כדי שלא יפגע בו אליהו, וכשהיה מהלך בדרך פגע בו אליהו ז"ל ונזדמן לו כזקן אחד ואמר לו להיכן תלך, אמר לו לקנות שוורים, א"ל אמור אם גזור השם, אמר לו לעשות סחורת ששלח ידו ליקח הכיס לתת המעות ולא מצא כלום, מיד חזר לביתו במר נפש ונטל ממון אחר שנית והלך לכפר אחר כדי שלא יפגע בו אליהו, וכשהיה מהלך בדרך פגע בו אליהו ז"ל ונזדמן לו כזקן אחד ואמר לו להיכן תלך, אמר לו לקנות שוורים, א"ל אמור אם גזור השם, אמר לו אם יגזור או לא יגזור הרי מעותי בידי ואני מתירא מכלום, מיד הלך האיש לזכרו וכשהיה הולך בדרך נתן לו אליהו שינה ושכב בדרך וישן ונטל אליהו אותו הכיס מידו, וכשהקיץ משנתו לא מצא כלום, וחזר לביתו בפחי נפש ונטל ממון שלישי והלך לו, פגע בו אליהו ז"ל אמר לו להיכן אתה הולך, א"ל לקנות שוורים, אמר יגזור השם, אמר לו לך לשלום ובהצלחה. מיד החזיר לו אליהו ז"ל כל מעותיו והכניסו לכיסו והוא לא ידע מאומה ממעותיו, ומיד הלך לקנות שוורים ומצא שם שתי פרות אדומות שלא היה בהם שום מום, ואמר לבעליהן בכמה הפרות האלו אמרו לו במאה דינרין, אמר אין עמי מאה דינרין, מיד הכניס ידו לתוך כיסו ומצא שם שלש מאות דינרין, ומיד קנה אותם הפרות ופעה כל צרכיו וקנה שוורים לחרוש קרקעותיו, ואח"כ מכר הפרות למלך באלף דינרין של זהב. ולפיכך כל אדם שרוצה לעשות שום דבר צריך לומר אם יגזור השם, שאינו יודע מה שיהיה ממנו בעולם הזה מערב עד בבקר, שכן אמר בן סירה מבוקר עד ערב נחרב העולם, ואדם הנכנס לחפה ואינו יודע מה יבא עליו קודם שיכנס (שיצא), עכ"ל.

יבן צריך תמיד לשבח, להלל ולהודות לה' על כל דבר ודבר וכמו שכותב הפלא יועץ: (ערך הילול) "ראוי להלל ה' על כל הטובה שעושה עמנו, ואף שאלו פינו מלא שירה וכו' לא נספיק ולהללו ולו דומיה תהלה. על כל פנים בלא כלום אי אפשר, ווראוי לכל אדם מעת לעת ומפקידה לפקידה להודות ולהלל ה', ובפרט כשמספר איזה ענין שעשה והצלח, תכף יהיה שטים שטים שגור בפיו ואמר, שבח לאל תיברך כי הפליא חסדו לי ועד כה עזרני לעשות כך וכך". עכ"ל.

הגמרא בברכות (סג.) אומרת: "אמר רב הונא בר בר חייה משום ר' אלעזר הקפר, כל המשתף שם שמים בצערו, כופלין עלו פרנסתו. ופירש"י, המשתף שם שמים בצערו, שמברך על הרעה ברוך דין האמת. תירוצ' ב': שמבקש רחמים מלפני ה'. ומה שאמרו ז"ל כופלין לו פרנסתו, פירש מהרש"א בחי' אגדות (שם), דהיינו, עיש בידו כסף ופרנסתו מצויה לו בכל עת בהרוחה לקנות לו". וזכר לימור האדם תמיד 'אם יגזור ה'" ויקבל הכל בשמחה לכל טוב סלה.

הזוהר הקדוש אומר: "המשבח את בוראו הקב"ה עושה לו רצונו וחביב למעלה ונחמד למטה".

וז"ל תרגום הזהור: "פתח רבי אלעזר ואמר, (ושעיה כה) 'י' אֶלְהִי אֶתֶּה אֲרֻמִּמְךָ אוֹדָה שְׁמֹךְ כִּי עֲשִׂיתָ פֶלֶא עֲצוֹת מִרְחָק אֲמִינָה אֲמִינָה'. כִּמְהָ לֹשׁ לִכְנִי אֲדֹם לִהְסִתְפֵּחַ בְּכַבֹּד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁבְחָה לְכַבְדּוֹ, מִשּׁוֹם שֶׁכָּל מִי שְׂיֻדַּע לְשִׁבְחָה אֶת רַבּוֹנוֹ בְּרָאוּי, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת רַצוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד - אֶלָּא שְׂשֻׁמְרָהּ בְּרִכּוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְעַל כֵּן, מִי שְׂיֻדַּע לְשִׁבְחָה אֶת רַבּוֹנוֹ וְיִלְחֹד אֶת שְׁמוֹ, חֲבִיב הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה לְחֹסֶד לְמִשְׁחָה, וְיִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתַּבֵּחַ בּוֹ (לְכַבְדּוֹ), וְעוֹלָיו נִתְּנָה (שֶׁם מֵט) וְיִמְאִלְהֵם בּוֹ עֲבָדֵי אֱתֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּרַךְ אֲתָפָרְאָרָא... ע"כ.

חלק מלשבח את הקב"ה הוא לומר בעזרת ה', אי"ה שבוה
הוא משבח את הקב"ה לומר שהכל ממנו יתברך.

לכן יהא שם שמים שגור בפינו תמיד על כל דבר גם אם נראה שאין שום בעיה, ובכך מקיים מצווה של 'וזכרת את ה' אלוהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל' וגם יהי לו ברכה.

מילי דבדיחותא: שוטר עוצר נהג שעבר על החוק. שואל השוטר את הנהג, שהיה תייר: "אתה לא רואה תמרור עצור?" עונה הנהג: "את התמרור ראיתי. אותך לא ראיתי וגם אלו ראיתי אותך אצלנו זה נגמר בדולר".

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדר
ובני ביתם: שה' יתברך יצלחם במאד מאד
ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך
וכן הפסוק בניך כשתלי זיתים סביב לשולחן
ויוזכו לראות בניו ובני בנים תלמידי חכמים
גדולים.

[illegible]